

RAT "Estonia" Kunstinõukogu koosolek 27.V.1961.a.

protokoll nr.11

Algus kl. 11.....

Kohal olid: sm. R.HAMMER, TAMARKIN, A.LAUTER, J. GENERALOVA,  
I. TRILLJÄRV, E.RENTER, KÄRBIS, KÜNNAPUU,  
MERING, RANDVIIR, RAUDMÄE, I.KLAUS, V.JÄRVI,  
PLEES, P.MÄGI, V.LUTS, S.OTS, K.RAUDSEPP,  
T.TARGAMAA.

PÄEVAKORRAS: on "V a l g e a k a a t s i a" arutus ja sm.  
Hammeri sõnavõtt kolleegiumil esile kerkinud  
küsimustes.

Esimene punkt.

Sm. T a m a r k i n - Head kavatsused, aga on veel tootes. On tarvis  
palju jõupingutusi, et esietenduseks korda  
saada. On venivusi, ei ole sisse mängitud.  
Esitab rida pisimärkusi I-se, II-se vaatuse  
kohta. Teises vaatuses on vähe mahlakust. TAUTS  
reageerib vähe üksikutel momentidel. Tantsud  
on üldse meeldivad, tants mustas on veidi tra-  
fareetne. Tormi pilt ei õnnestunud tehniliselt.  
Lutsu antud kuju on liiga loll, mis ei ole vaja-  
lik. TAUTSI kasutamine on õige ja põhjendatud.  
METS on üksluine ja vigane on "S" hääldamine.

sm. J ä r v i - Ebaküpsust on märgata igal pool. Eriti tehnilises  
osas - lagu alati. Lavastaja kavatsused on osa-  
selt realiseerimata. Samuti orkester ei ole  
päris küps. Tertselis on rütmide puudumist  
tunda. Koori tekst ei ole arusaadav. Tantsud on  
huvitavad aga miskipärast ei jookse. Tantsud on  
muusikaliselt seatud. SOOÄÄR mängib loogilisema  
kui VIHANDI. TAITS ja LEPA on mõlemad head. METS  
sobib ansambli.

sm. R a n d v i i r - Tantsud on kenad, aga kas linduse tants on vajalik? Ei mõju improviseeritud etteastena. TAUTS väga meeldis. Torm on liiga rahulik.

sm. P l e e s - Valjuhääldajad käivad närvidele. Veega kastmine on abitu, kas Odessas on kojamehi? II-ne vaatus meeldib. Viimane vaatus on tempo vaene.

sm. M ü g i - Tänapäevane proov ei olnud peaproovi tasemel. II-ne koosseis ei ole küps ja häiris ka ansamblit. Opereti valik on õigustatud. LUTS on edasi läinud, LAUTERIL on suuri teeneid. VASAR on kasvanud, kuigi osa temale ei sobi. I-ne vaatus on küpsemas, II-ne vaatus langeb divertissmendi tõttu. Viimane vaatus võib lühiduse tõttu. Kokkuvõttes ei ole veel täielikku ansamblit. Tantsud on liikumise osas toredad, värskust on liikumises. Kõige vähem rahuldab II-ne vaatus, puudub lavastusel ühendus. Ei ole nagu improvisatsioon või kui on mõeldud ettekandena, siis peaks olema rikkalikum. Kujundus on meeldiv. Muusikaliselt on küpsem kui lava. Osatäitjatel on omad plussid ja miinused. Õige Tonja ei ole kumbki. Mõlemad püüavad mängida tagasihoidlikkust, naiivsust, aga puuduvad Tonja sähvatused. TAUTSI roll see ka ei ole. Kaastege mine on aga temale väga kasulik. Esineb loomulikult. LEPAL on rohkem kogemusi aga ka ei ole päris kohal. VIHANDI pakkus üle. - mängis vale võtmes. SOOÄÄR oli tagasihoidlikum. URBIIL on suuri kogemusi, mida METSAL ei ole, aga ta mõjub väga loomulikult. URB annab kuju õigemini. METS jookseb Tonjaga kokku. MALMSTENIL on värskust. PÄRN on tore. Kui on ülesandeid ja tehakse tööd, siis meie operett ei olegi nii nõrk. Puuduvad primadonna ja subrett.

sm. S. O t s - Tantsudest on paremini õnnestunud opereti solistide omad, kui balletiga. Tuleks kaaluda lindude tantsu välja jätmist. Head on kvartetis Larissa tuleku ja PÄRNA liikumine. VIHANDILE eelistan SOOÄÄRT. Hääldamises on vigu, teksti läheb kaduma.

sm. A. L a u t e r - Tegime vea, et tõime sisse II-se koosseisu. Nüüd ei ole kumbagi. PROOSA osas olen saanud vähe teha, TAUTSI ja METSAGA. TAUTSIL on kõik eeldused 31. mail peab olema esietendus, millise koosseisu peale välja minna. VIHANDI on alati

valmis igasugusteks ootamatusteks. Aga ta sobib  
Tonjaga paremini kokku ealt ja kontrastilt. VIHAN-  
DI, kui tüüp sobib paremini, kui SOOÄÄR. Õiget To  
Tonjat ei ole, aga küpsem ja kogemustega on LEPA.  
METSAL lööb dilettantism välja, laululiselt ei ole  
tasemel, KARASK on arusaamatul põhjusel välja-  
jäänud, tuleb hakata otsast peale. II-se vaatuse  
divertismendist ei ole praegu veel õieti ülevaa-  
detki, praegu on halb. Tänase proovi rütm tempo  
oli palju halvem eelmisest. Esitan esietenduseks  
URB, LEPA, VIHANDI.

sm. M e r i n g - Ühe koosseisuga oöks koosseis küps. Mõni aasta tagasi  
MÄGI juhtimisel koosseisud olid kohe jaotatud  
I ja II-seks ja rahu oli majas. Praegu kõik for-  
seerivad ja olukord tuletab meelde loo meetrit  
jooksu. Ollakse närvilised ja haavunud. Teeb ette-  
paneku kodurahu huvides määrata alguses koosseisu  
järjekorra.

sm. H a m m e r - Prestiži küsimuseks kujunemine I-se ja II-se koossei-  
su vahel on halb. Põhimõtteks ja määravaks on  
siin teatri huvid.

sm. M ä g i - Kui võistlus on terve, siis on tast kasu, kui ebaterve, siis  
siis kahjulik. Praegu on ebaterve.

sm. L a u t e r - Peamine põhjendus valikul on parem kunstiline tase  
esietenduse momendiks.

sm. R a u d s e p p - Ettemääramine ei ole otstarbekohane.

sm. M ä g i - Otstarbekas on üks koosseis.

sm. G e n e r a l o v a - Sai vähe proove, ballett oli esimest korda  
laval i-sel peaproovil. Valgustuse seadmine ja  
nootide keeramine võtab palju aega, valgus peab  
igal tantsul olema eriline. Lindude tants ei jää lii-  
liiga professionaalse, kuna isetegevus tantsib ka  
varvastel. Tempod ka ei sobi. Neptuni pidu peab  
veel proovima enne kontrolli.

sm. L u t s - Tehnika küsimus on kõige raskem. KAALIL on see ka raske.  
VIISIMAA on assistent, tema peaks abistama KAALI.  
VARK on nõus neptuni pidu inspitseerima. Tantsude  
valgus on tegemata, sest puudub osa kostüüme.  
Orkester on vajalik, sest tantsijad ei ole orkes-  
triga koos.

- sm. H a m m e r - Võttes aluseks 26. kuupäeva proovi aitab üks proov siiski edasi.
- sm. R a u d s e p p - Miks proovid jaotati kahe koosseisu vahel?
- sm. G e n e r a l o v a - Sest arvati, et TAUTS ja SOOÄÄR on paremad, et ei tekiks pikka vaheaega II-sel seisul
- sm. H A M M E R - Mõlemad vaatused on väga pikad, kas annab veel lühendada?
- sm. R a u d m ä e - Võimalusi on veel natuke lühendada.
- sm. H a m m e r - TAUTS mõjub vokaalselt paremini, on aga ülekoormatud tööga ja mänguliselt ei ole küps.
- sm. L u t s - Panen ette anda II-se koosseiuule peaproov ja lasta lavale 18. juunil.
- sm. R a u d s e p p - Orkester on kindlustatud, lava osas. Tuleb kokkuleppida VÄLJAOTSAGA.
- sm. H a m m e r - Esietenduse teevad LEPA, VIHANDI ja URB. METSAGA tehakse tööd edasi.
- sm. M ä g i - jääb otsusele kindlaks, et SOOÄÄR on parem.

Tekib uus vaidlus VIHANDI ja SOOÄÄRE ümber. MERING väidab, et VIHANDI on ennast lahti mänginud. Pannakse hääletusele:

Tonja: .. TAUTSI poolt 1      LEPA poolt 7      erapooletuid 1  
Iarissa . VIHANDI poolt 4      SOOÄÄREN 4  
Jäävad: LEPA, VIHANDI, URB.

### Teine punkt

Kolleegiumi osas tuleb üldkoosolek.

Suurimad puudused: Kunstilises tasemes on puudusi. Vääratustest kunstilises tasemes rääkis kolleegiumis ainult üks pool. Teatri poolt ei kuulatud. Peanäitejuhiks on määratud. U. VÄLJAOTS (vaikus). Viimase lavastuse pidi tegema P. MÄGI "Sõda ja rahu". MÄGI tõstis küsimuse, kas tema on õigustatud seda lavastust tegema.

- sm. L a u t e r - Kriitika ei ole ainult MÄGI vastu suunatud. Ei ole põhjust muuta "Sõda ja rahu" lavastajat. Teeb ettepaneku MÄGILE jätta.
- sm. T a m a r k i n - toetab LAUTERI ettepanekut. Kritiseeriti teatrit, mitte üksi MÄGI't. Kolleegiumil on igal ühel sõnavõtu õigus.
- sm. H a m m e r - Mulle ei antud lõpusõna, ei olnud isegi võimalus selle küsimiseks.
- sm. T a m a r k i n - MÄGIL ei ole põhjust taganeda.

sm. M ä g i - MÄGI ja KENTON on

sm. H a m m e r - MÄGI ja RENTNER on celtööd juba teinud. MÄGIL on soont otsinguteks. Toetan MÄGIT lavastajana.

sm. T a r g a m a - Saan MÄGIST aru. Palub MÄGI seda tööd teha. Usub MÄGI-gisse. Toetab moraalselt.

Teistpidi arvamusi ei ole.

sm-M ä g i - Peamiselt kritiseeriti minu lavastuste ohtlikku stiili. Kui jään edasi, mida teeme oma teatri taseme tõstmiseks? "Sõda ja rahu" - keskse lavastuse annate jälle mulle? See ei ole loogiline. "Sõda" ja rahu" võib mitmeti lahendada, teen selle oma arusaamise järele ja ~~minu~~ on jälle halb, mis siis? See kriitika mind ei erguta selleks lavastuseks.

sm. T a m a r k i n - Kolleegiumil kukkus rumalasti välja küll(!)

sm. L a u t e r - KIVILOO kiitis mõlemald kritiseeritud lavastusi. Loogikat on asjas küll, "Sõda ja rahu" lavastajaks võib täiesti usaldada. Kunstinõukogu on lavastused vastu võtnud ja samuti kriitiku osaline. Töö on juba alustatud, teist tegijat ka ei näe. "Lembitu" ei ole vähem vastutav, samuti ka "Kalevipoeg".

sm. M ä g i - Peale GOLDSCHMIDTI mitte keegi ei kaitsenud minu tööd.

sm. L a u t e r - "Taltsutust" mina reservatsioonideta vastu ei võta.

sm. T a m a r k i n - Absoluutset üksmeelt ei tarvitse Kunsti Nõukogus olla. Kui etendus on vastu võetud, siis langeb vastutus ka teistele.

sm. M ä g i - Ötame ära Ministeeriumi käskkirja ja otsustame selle küsimuse siis.

sm. H a m m e r - see kukkus küll halvasti välja (!)

Arvamused olid väljakujunenud.

sm. T a m a r k i n - Isegi kaudselt ei öeldud, et MÄGI EI SÜÜ pärast on tase langenud. "Sõda ja rahu" lavastuat võib teha ainult MÄGI või väljast tulnud inimene. Tuleb ainult natuke rohkem arvestada märkusi. "Sõda ja rahu" osas peaks oma kontseptsiooni varakult tutvustama, see on nõudlik ülesanne.

sm. M ä g i - Kui ma olen ehitanud teose ideele, siis "Maskiballi" puhul võttis üks arvustaja selle idee omaks, teine mitte.

sm. T a m a r k i n - Täna ei ole vaja seda otsustada.

sm. H a m m e r - Selle lavastuse teeb MÄGI, siin ei ole midagi vaielda.

sm. R a u d s e p p - Kiievis ja Moskvast tuline ka kriitikaga, mis innustas paremini tegema. Kriitika sellel kujul võib ka jalad alt lüüa. Usun, et MÄGI siiski ei ole sarnases olukorras.

sm. L a u t e r - MÄGI liin vajab võitlust. Moskva seltsimehed ei ole selle

joonega harjunud. MÄGIGA on talitatud ebakorrektselt, odel  
pidanud enne välja kutsuma.

sm. H a m m e r - MÄGI lavastab "SÕDA ja RAHU"

sm. M ä g i - jääb kindlaks - tuleb ära oodata käskkirja.

S. OTS

Protokollis: (S.OTS.)